

Ένας Βέλγος θρησκευτοψυχολόγος στην Ελλάδα

Του κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
 Αναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Περιπέτειες σε δύο...

Με δάνειο τίτλο παρμένον από τον Α. J. Cronin επιγράψαμε το άρθρο μας της 1ης και 15ης Ιουνίου 1993, στο οποίο αναφερόμασταν στις σχέσεις Θεολογίας και Ψυχολογίας και γενικότερα στις σχέσεις μεταξύ Θεολογίας, Εκκλησίας, Θρησκείας και έπιστημών του ανθρώπου. Πρόκειται πράγματι για *περιπέτειες... σε δύο κόσμους* με πολλαπλές απόπειρες προσεγγίσεων. Οί προσεγγίσεις αυτές γίνονται είτε στα πλαίσια μεμονωμένων έπιστημών είτε πανεπιστημιακών σχολών είτε εταιριών θρησκευτοψυχολογικού χαρακτήρα. Στο άρθρο εκείνο αναφερθήκαμε έπαρκώς στη δυναμική αυτών των σχέσεων.

Κάναμε μάλιστα λόγο για την επίσκεψη στην Ελλάδα του όμοτίμου Καθηγητού της Ψυχολογίας της Θρησκείας στο Πανεπιστήμιο της Λουβαίν (Βέλγιο) κ. Antoine Vergote, ό οποίος προσκεκλημένος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών ανέπτυξε στο Κεντρικό Αμφιθέατρο της Σχολής, στις 29 Απριλίου 1993, το πολύ ένδιαφέρον θέμα: «Η ψυχολογία της άπιστίας».

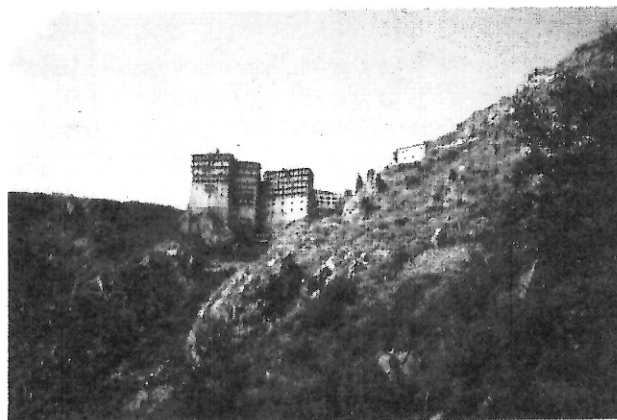
Η παρουσία του Βέλγου συναδέλφου ήτο έπιτυχής με άθροα προσέλευση άκροατηρίου που άποτελείτο από καθηγητές, φοιτητές της Σχολής και άλλων Σχολών και λοιπούς προσκεκλημένους. Οί παριστάμενοι παρακολούθησαν με τη δέουσα προσοχή τόσο την όμιλία όσο και τη συζήτηση που έπακολούθησε. Την όλη έκδήλωση έκλεισε μικρή δεξίωση που προσέφερε ό κ. Κοσμήτωρ στην αίθουσα συνεδριών της Σχολής. Το κείμενο της όμιλίας διανεμήθηκε σε έλληνική μετάφραση που φιλοτόνησε ό πτυχιούχος Θεολογίας και Φιλοσοφίας, συνάδελφος καθηγητής στη Μέση Έκπαίδευση κ. Ευστάθιος Γιαννης.

Λόγω της πρωτοτύπου προσεγγίσεως και του ένδιαφέροντος του περιεχομένου της διαλέξεως κρίνουμε χρήσιμη τη δημοσίευσή της, από το έπόμενο τεύχος, σε συνέχειες στα πλαίσια της στήλης του περιοδικού: «Οί ειδικοί σας ενημερώνουν». Άλλωστε δέν ήσαν λίγοι αυτοί που ζήτησαν κάτι τέτοιο. Είμαι πεπεισμένος ότι το κείμενο αυτό προσφέρει στοι-

χεία σημαντικά από ψυχολογικής πλευράς για την αντιμετώπιση ένός τόσο καίριου ζητήματος της έποχής μας, όπως είναι *ή άπιστία*, ζήτημα το όποιο άπασχολεί τους πάντοτε ευαίσθητους σε ποιμαντικά θέματα Έφημερίου της Εκκλησίας μας.

... και σε άλλους κόσμους

Ο κ. Α. Vergote είχε επίσης την ευκαιρία να συζητήσει θέματα της ειδικότητός του κατά τη διάρκεια της προσκυνηματικής περιόδου του σχεδόν επί δεκαπέντε ήμέρες σε 1. Μητροπόλεις, σε 1. Μονές του Αγίου Όρους, στην Όρμυλία Χαλκιδικής, στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη, στο Στόμιο Λαρίσης, στα Άγια Μετέωρα, στην 1. Μονή Βουτουμά στην Καλαμπάκα, στον Όσιο Λουκά και Δαφνί όπου και έτυχε θερμοτάτης ύποδοχής και φιλοξενίας από τους κατά τόπους εκκλησιαστικούς παράγοντες.

Έρχόμενοι από Γρηγορίου και αντικρύζοντας τη Σιμωνόπετρα...

Στο ταξίδι του αυτό είχε τη δυνατότητα να αντικρύσει τα δύο πρόσωπα της Ελλάδας, Χριστιανισμό και Έλληνισμό. Η Βεργίνα, ή Πέλλα, το Δίον, οί Δελφοί, το Σούνιο, ή Βραυρώννα, ό ναός της Άφραίας, το Άμφιάρειο στον Όρωπό του άποκάλυψαν την άλλη όψη μιάς Ελλάδας που άγωνίζεται να *γνωρίσει τη μοίρα της στριφογυρίζοντας μέσα σε σπασμένες πέτρες τρεις ή έξι χιλιάδες χρόνια* (Γιώργος Σεφέρης). Μπόρεσε να διαπιστώσει ότι

«σταθερά τὰ παμπάλαια πράγματα, μέσ' στὰ τωρινά μας ἐπιβιούν» (Ὀδυσσεύς Ἑλύτης).

Φεύγοντας πρέπει νὰ εἶχε τὸ συναίσθημα ὅτι οἱ Ἕλληνες ποὺ τὸν ὑποδέχτηκαν «τοῦ ἄνοιξαν νὰ ξαναδεῖ σὲ τὶ μεριὲς μεγάλωσε...»², σ' αὐτὸν ποὺ ἀνατράφηκε μὲ τὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ τοὺς Ἀρχαίους. Ἐμεῖς θέλουμε νὰ τὸν διαβεβαιώσουμε ὅτι τὸν νιώθουμε δικό μας κι ὄχι ξένο. Παρ' ὅλ' αὐτὰ θὰ ἀπευθυνθοῦμε σ' αὐτὸν μὲ τὸ γνωστὸ «ὦ ξεῖν», καὶ θὰ τὸν παρακαλέσουμε ν' ἀναγγεῖλει στοὺς συμπατριῶτες του Εὐρωπαίους, ὅτι ἡ Ἑλλάδα —καὶ ἡ Ὀρθοδοξία— «οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει, ἀλλὰ σημαίνει»³. Πιστεύουμε ὅτι σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ τμήμα τοῦ βίου του ποὺ ἐξῆσε στὸν τόπο μας βίωσε πολλὰ, γι' αὐτὸ μπορούμε νὰ συνεχίσουμε τώρα καὶ μὲ λίγα βιο - βιβλιογραφικά, ὥστε νὰ ἀποκομίσουν οἱ ἀναγνώστες μιὰ σχετικὰ πληρέστερη εἰκόνα γι' αὐτὸν καὶ τὸ ἔργο του.

Τὸ τέλος τοῦ ταξιδιοῦ. «Ὡ ξεῖν...»!

Καθηγητῆς Antoine Vergote

Ὁ ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Ψυχολογίας τῆς Θρησκείας στὸ Καθολικὸ Πανεπιστήμιο τῆς Λουβαίν τοῦ Βελγίου, Antoine Vergote, γεννήθηκε τὸ 1921 στὸ Κουρτραί. Σπούδασε Φιλοσοφία καὶ Θεολογία στὸ ἴδιο Πανεπιστήμιο καὶ ἀπέκτησε τὸν τίτλο τοῦ διδάκτορος τῆς Θεολογίας τὸ 1950 καὶ τῆς Φιλοσοφίας τὸ 1954. Γιὰ τέσσερα χρόνια σπούδασε στὸ Παρίσι ψυχολογία, φιλοσοφία, πολιτισμικὴ ἀνθρωπολογία καὶ ψυχανάλυση. Τὸ 1958 διορίζεται ἐντεταλμένος Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Λουβαίν καὶ ἐγκαινιάζει τὰ μαθήματα τῆς Ψυχολογίας τῆς θρησκείας καὶ ἰδρύει τὸ Κέντρο τῆς ψυχολογίας τῆς θρησκείας. Διδάσκει ἐπίσης τὸ μάθημα τῆς φιλοσοφικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς θρησκείας. Τὸ 1962 ὀνομάζεται τακτικὸς Καθηγητῆς στὸ γαλλόφωνο Πανεπιστήμιο τῆς Λουβαίν διδάσκοντας παράλληλα καὶ στὸ ὁμώνυμο Πανεπιστήμιο τῆς φλαμανδικῆς γλώσσας.

Ἡ φήμη τοῦ Καθηγητοῦ Vergote αὐξάνει συνεχῶς καὶ προσκαλεῖται γιὰ μαθήματα σὲ διάφορα ξένα Πανεπιστήμια. Τὸ 1971 καλεῖται στὸ Fordham University τῆς Νέας Ὑόρκης ὡς ἐπισκέπτῃς καθηγη-

τῆς καὶ τὸ 1972 ὀνομάζεται ἑκτακτὸς καθηγητῆς στὸ Καθολικὸ Ἰνστιτούτο τῶν Παρισίων. Ἡ συγγραφικὴ του παραγωγὴ καὶ ἡ ἐρευνητικὴ του δραστηριότητα στέφονται μὲ διάφορα βραβεῖα. Τὸ 1973 παίρνει τὸ βραβεῖο «Frans Van Cauwelaert» γιὰ τὸ βιβλίο του: Ψυχολογία τῆς Θρησκείας. Ἀπὸ τὸ 1988 μάλιστα μετέχει στὸ διοικητικὸ συμβούλιο τοῦ ὁμώνυμου ἰδρύματος. Τὸ 1984 τιμᾶται μὲ τὸ βραβεῖο «De Standaard» γιὰ τὸ βιβλίο του: Θρησκεία, πίστη καὶ ἀπιστία καὶ τὸ 1985 μὲ τὸ βραβεῖο «Scriptores Christiani» γιὰ τὸ συνολικὸ του ἔργο.

Εἶναι μέλος πολλῶν ἐπιστημονικῶν συνδέσμων καὶ ἐνώσεων ὅπως τῆς Βελγικῆς ψυχολογικῆς ἐταιρίας, τῆς Διεθνούς ἐταιρίας ψυχολογίας τῆς θρησκείας, τῆς Φροῦδικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, τῆς Βελγικῆς Ψυχαναλυτικῆς Σχολῆς.

Τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ Καθηγητοῦ A. Vergote εἶναι ποικίλο καὶ πλούσιο. Σὲ συνεργασία μὲ τοὺς W. Huber καὶ τὸν H. Piron συντάσσει ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ βιβλίου: *Ἡ Ψυχανάλυση, ἐπιστήμη τοῦ ἀνθρώπου* (Βρυξέλλες 1964, 303 σ., γαλλικά). *Θρησκευτικὴ Ψυχολογία* (Βρυξέλλες 1966, 336 σ., γαλλικά). *Ἡ οἰκοδομὴ δὲν τελειώνει ποτέ. Σκέψεις γιὰ τὸν ἀνθρώπο καὶ τὴ θρησκεία* (Ἀμβέρσα - Οὐτρέχτη 1974, 254 σ., φλαμανδικά). *Ἐρμηνεία τοῦ θρησκευτικοῦ λόγου* (Παρίσι 1974, 221 σ., γαλλικά). *Ἐνοχὴ καὶ ἐπιθυμία. Δύο χριστιανικοὶ ἄξονες καὶ ἡ παθολογικὴ (τους) παρεκτροπὴ* (Παρίσι 1978, 317 σ., γαλλικά). *Οἱ γονεϊκὲς μορφὲς καὶ ἡ παράσταση τοῦ Θεοῦ. Ψυχολογικὴ καὶ διαπολιτιστικὴ μελέτη* (Χάγη - Λουβαίν 1980, 255 σ., ἀγγλικά). *Θρησκεία, πίστη, ἀπιστία* (Λιέγη 1983, 328 σ., γαλλικά). Σὲ συνεργασία μὲ τὸν P. Mojaert, *Ψυχανάλυση. Ὁ ἀνθρώπος καὶ ἡ ἱστορία του* (Καπέλλεν 1988, 350 σ., φλαμανδικά). *Ἐξερευνήσεις τοῦ θεολογικοῦ χώρου. Μελέτες Θεολογίας καὶ Φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας* (Λουβαίν 1990, 713 σ., γαλλικά).

Τὰ πιδὸ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔργα ἔχουν μεταφρασθεῖ στὶς κυριότερες εὐρωπαϊκὲς γλώσσες.

1. Στὴ μυθιστορηματικὴ βιογραφία του *Περιπέτειες σὲ δύο κόσμους*, στὴν ὁποία ἀναφέρεται στὶς σχέσεις του μὲ τὴν Ἱατρικὴ καὶ τὴ Λογοτεχνία. Βλ. τὸν «Ἐφημέριο» 1993, σ. 168-169, 184-185.

2. Ὁ στίχος τοῦ Γ. Σεφέρη εἶναι ἀπὸ τὸ *Μυθιστόρημα, ΚΒ'* καὶ τοῦ Ὁ. Ἑλύτη ἀπὸ *Τὰ δύο τοῦ κόσμου*. Ὁ δεύτερος τοῦ Ἑλύτη εἶναι ἀπὸ *Τὸ φωτόδενδρο, IV*, μὲ τὴ διαφορά ὅτι οἱ «καλόγεροι» ποὺ συνάντησε ἐδῶ τοῦ ἄνοιξαν νὰ δεῖ!

3. Στὸ ἀπόσπασμα τοῦ Ἡρακλείτου (ἀρ. 93) ἡ ἀναφορά γίνεται στὸν Ἀπόλλωνα.